

Nr 362.

Av herrar **Fagerholm** och **Malmberg** i Stockholm, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 173, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 173 föreslås sådan ändring i nuvarande skattebestämmelser, att bl. a. även avgifter till fackföreningar och tjänstemannaorganisationer bli avdragsgilla för den avgiftsbetalande medlemmen. Förslaget innebär att den skillnad som i nu nämnda avseende tidigare förelagat mellan arbetsgivarsammanslutningar och löntagarorganisationer skulle försvinna.

Vidare medför propositionen att såsom en konsekvens av avdragsrätten skall utgående konfliktunderstöd beskattas såsom inkomst. Denna konsekvens är helt naturlig och överensstämmer med den praxis, som enligt gällande regler tillämpats för arbetsgivarsammanslutningar. Därjämte föreslås emellertid såsom en ytterligare konsekvens av avdragsrätten hos medlemmen, att de till föreningarna inflytande avgifterna skola upptagas som skattepliktig inkomst.

Denna sistnämnda konsekvens synes oss icke böra inträda på grund av den ändrade avdragsrätten. Att den föreslagna konstruktionen i någon mån haltar framgår därav, att från föreningens skattepliktiga inkomst må avdragas — förutom omkostnader — de avsättningar som göras till konfliktfond eller därmed jämförlig fond.

Av bestämmelserna framgår, att om dylik konfliktfond av föreningen tages i anspråk för annat ändamål än konflikt, skall ianspråktaget belopp upptagas som skattepliktig inkomst för föreningen. Av lagtextens utformning synes uppenbart att i den mån ianspråktagandet sker för att täcka föreningens omkostnader, må dessa omkostnader avdragas från den uppkomna skattepliktiga inkomsten. En dylik följd är helt naturlig. Den omständigheten att en förening ett visst år, exempelvis på grund av följdverkningar av en konflikt, har fått sin ekonomi ansträngd och därför som sista resurs nödgas taga i anspråk en viss del av återstående konfliktfond för att upprätthålla den nödvändiga verksamheten, bör icke föranleda, att denna fondanvändning skattebelägges. Vore så förhållandet, kunde föreningen, åtminstone temporärt, undgå skattskyldighet genom att i stället för att använda egna fonder upptaga lån med bestående konfliktfond såsom säkerhet. Det synes angeläget att bestämmelsernas innebörd i nu angivna avseende klarläggas i enlighet med det ovan anförda.

Vidare är det uppenbart att i den mån uttag sker av löntagarföreningar ur

fonder, som hopsamlats före den nya lagstiftningens ikraftträdande, dessa icke skola bli hos föreningen skattepliktig inkomst. Dessa medel hänföra sig ju till avgifter, för vilka medlemmarna på sin tid erlagt skatt. Även på denna punkt torde ett klarläggande vara erforderligt.

Mot själva principen om att inflytande avgifter skola beskattas såsom inkomst kunna åtskilliga, icke minst rent praktiska, invändningar göras. Vad man genom den i propositionen föreslagna regeln synes vilja åstadkomma är att införa beskattning bland annat på sådana bidrag, som från löntagare eller arbetsgivarsammanslutningar lämnas för humanitära eller kulturella ändamål samt politiska eller andra liknande syften. I sistnämnda avseende innebär förslaget bland annat införande av en beskattning på — inklusive kommunalskatt — ca 25 % av de bidrag, som fackföreningarna lämna till politiska partier eller till de politiska partiernas pressföretag. Motsvarande situation inträffar i praktiken icke för tjänstemannaorganisationerna, vilka ju som regel enligt sina stadgar äro förbjudna att lämna bidrag till politiska organisationer eller företag. — Att i övrigt överskott av föreningarnas verksamhet skulle komma att i någon nämnvärd omfattning beskattas, synes tämligen uteslutet med tanke på att överskottsmedel givetvis komma att överföras till sådana fonder, att skattefrihet inträder.

Rent föreningsadministrativt kommer det i propositionen föreslagna systemet att medföra betydande svårigheter och arbete. Beskattningsreglerna komma nämligen icke att endast gälla de centrala organisationerna utan samtliga lokala underavdelningar, verkstadsklubbar etc. inom de stora organisationernas ram. Man har sålunda att räkna med att särskilda deklARATIONER måste komma att lämnas för 10 000-tals små lokala eller liknande organisationer. I den mån dylika underorganisationer skulle erhålla visst överskott, blir detta överskott skattepliktigt såvida icke åtgärder vidtagas t. ex. genom stadgelsebestämmelser att överskotten skola automatiskt överföras till den stora organisationens konfliktfond. Man måste förutsätta att granskningen av alla dessa 10 000-tals deklARATIONER kommer att bereda skattemyndigheterna betydande arbete, vilket arbete i stort sett icke har någon funktion att fylla.

De nu angivna betydande olägenheterna kunna undvikas om man slopar bestämmelserna om att inflytande avgifter skola betraktas såsom skattepliktig inkomst och i stället nöjer sig med att låta avdragsrätten för medlemsavgifterna motsvaras av skatteskyldigheten för konfliktunderstöd. Som nämnts är det denna regel som hittills gällt för arbetsgivarsammanslutningar. Med ett dylikt ståndpunktstagande skulle visserligen föreningarnas bidrag till humanitära, kulturella eller politiska ändamål icke komma att bli skattebelagda, något som ej heller hittills varit fallet. Olägenheterna i nu nämnda avseende med hittillsvarande ordning torde icke vara av den omfattningen, att dessa motsvara de betydande nackdelar av den omfattande administrativa apparat som följer av propositionens förslag och som kom-

mer att belasta såväl organisationerna som skattemyndigheterna. I den mån det skulle visa sig att vissa organisationer skulle missbruka sin rätt att stödja humanitära, kulturella eller politiska ändamål, torde frågan om beskattning av dylika bidrag kunna upptagas till förnyad prövning.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 173, att inflytande medlemsavgifter icke skola av föreningarna upptagas såsom intäkt av rörelse.

Stockholm den 2 april 1949.

P. Hj. Fagerholm.

Emil Malmberg
i Stockholm.
